

## Petra Stienen

### GEBOREN

8 mei 1965, Roermond

### THUIS

Woont in Den Haag

### OPLEIDING

Arabisch aan de Universiteit Leiden en de Universiteit Caïro, Midden-Oostenstudies aan de School of Oriental and African Studies van de University of London

### LOOPBAAN

Diplomatieke dienst 1992-2009

BMC advies 2009-2010

Zelfstandig adviseur en auteur

2010-2018

Eerste Kamerlid D66 sinds 2015

### STILLE WENS

Een roman schrijven



De vrije avonden van

# Petra Stienen

zijn schaars. Maar eenmaal in de Kleine Zaal is ze onder de indruk van de avontuurlijke reis die violiste Liza Ferschtman en klavecijnist Mahan Esfahani op het podium ondernemen.

## 'Ik hou van omkeringen, ik wil altijd de andere kant van iets belichten, het andere verhaal, het andere geluid'

Turkije, Libanon en meteen een vluchtje Londen erachteraan om een Syrische vriendin te ontmoeten. Petra Stienen reist haar hart achterna in de Arabische wereld, waar ze zich sinds lang mee verbonden voelt.

Stienen is arabist, schrijver, adviseur en Eerste Kamerlid voor D66. Een bezoek aan Het Concertgebouw vindt ze heerlijk, maar een en ander moet goed gepland worden. Een concert van violiste Liza Ferschtman en klavecijnist Mahan Esfahani in de Kleine Zaal blijkt in Stienens volle agenda te passen. 'Of ik nu in een westerse of niet-westerse zaal zit, dat maakt niet uit', zegt Stienen, gekleed in charmant groen. 'Het gaat me om de kippenvel-factor, waar dan ook. En: raakt een uitvoering me, wekt-ie mijn nieuwsgierigheid op?'

Op 2 november is Petra Stienen ook aan de Van Baerlestraat te vinden, niet als luisteraar, maar als spreker. Ze deelt dan het podium van de Kleine Zaal met het Ragazze Kwartet in de serie Scherpdenkers. Speerpunt die avond: het belang van cultuur in tijden van conflict. 'Een paar jaar geleden vertelde een goede Egyptische vriendin over Action for Hope, een organi-

satie die ze wilde opzetten. Ik ben meteen ingestapt. Action for Hope richt zich op cultuur in conflictgebieden. We reiken kinderen van boeren en fabrieksarbeiders middelen aan, een muziekinstrument, een fotocamera. Creativiteit stelt mensen in staat om in de moeilijkste omstandigheden toch schoonheid en menselijkheid te ervaren. We zijn nu zover dat we een muziekschool hebben in de Libanese Bekavallei. Kinderen uit een geïmproviseerd tentenkamp – geen idee wat hun toekomst zal zijn, óf ze toekomst hebben – komen iedere dag muziek maken. Drie jaar geleden hadden ze nog nooit een klarinet vastgehouden, en nu zitten ze in een orkestje en ontdekken ze dat ze bepaalde talenten hebben. Nog belangrijker is dat ze plezier beleven aan de intensiteit van zoiets moois als muziek, en cultuur in het algemeen. Ik zit in het bestuur van Action for Hope, en reis er drie, vier keer per jaar voor naar Libanon. Ik zet er alles voor opzij. Het werk voor die organisatie behoort tot de hoogtepunten in mijn agenda.'

'Ik hou van omkeringen, ik wil altijd de andere kant van iets belichten, het andere verhaal, het andere geluid. Arabisch moet je van rechts naar links lezen. De Arabische wereld zet alles op z'n kop. Dat heeft me altijd enorm getrokken. De andere kant van het verhaal geeft volgens mij meer oplossingen dan wanneer je alleen naar de problemen kijkt. De Arabische wereld vormt een schat, er is prachtige cultuur, muziek, lekker eten. Als ik dat zeg, hoor ik mensen denken: ja, maar het is een en al ellende daar. Ja, dat is het ook. Als ik over het Midden-Oosten praat, wil ik het over de veelkleurigheid van het midden hebben. We zien de tiran, we zien de terrorist, alles is somber, dramatisch en hopeloos. Maar in het midden gebeurt een aantal dingen, zoals Action for Hope, waarin ik schoonheid zie. De jongens en meisjes in het muziekschool-orkest: geen idee wat er met hen gaat gebeuren, maar ik vind het hoopvoller om aan hen te denken dan aan IS.'

**Er valt veel** schoonheid te ontdekken tijdens Stienens bezoek aan het concert van Ferschtman en Esfahani. Ze spelen een kleurrijk, onalledaags programma: oud en nieuw staan door elkaar geprogrammeerd. Naast Biber en Bach klinkt werk van Jukka Tiensuu en een nieuw stuk van Rembrandt Frerichs. 'Bach is na-

tuurlijk schitterend. Ik zie in mijn hoofd filmbeelden bij Tiensuu, het is ook muziek om naar te kijken, de bewegingen en het samenspel van de musici. Wat ik hier zie zijn twee mensen die aan elkaar gewaagd zijn, en ons meesleuren in het experimentele verhaal dat ze willen vertellen. Daarvan ben ik onder de indruk.'

Op de Scherpdenkersavond speelt het Ragazze Kwartet werken van Steve Reich, precies de muziek waar Stienen van houdt. 'Heel lang heb ik niet geweten wat mijn smaak was, totdat ik Philip Glass, Steve Reich en Arvo Pärt ontdekte. Ik hou ook van Keith Jarrett en het Kronos Quartet. Minimalistische muziek spreekt me erg aan. Pärts *Spiegel im Spiegel*: als ik verdrietig ben, zet ik dat stuk op. Glass betekende een doorbraak in mijn idee over wat ik echt goed vind. Dat was in de jaren tachtig, hij trad op in het Utrechtse Vredenburg, ik moest huilen. De muziek van Glass klopt met mijn hartslag.'

'Muziek was voor mij een ontdekkings-tocht. Ik kom uit een omgeving waar kunst en klassieke muziek niet bekend waren. Mijn ouders hielden van schlagers en Richard Clayderman, daar kreeg ik geen kippenvel van. Integendeel.'

**'In Arabische muziek** kan ik verdwijnen, daarin vind ik rust. Dat is ook een stukje nostalgie. Ik ben naar veel prachtige uitvoeringen geweest in de Arabische wereld. In 1988 ging de opera in Caïro open. Als studenten daar hadden we helemaal geen geld voor die dure kaartjes, dus deden we onze mooiste kleding aan en gingen we op goed geluk. Vaak kwamen de notabelen die vrijkaartjes hadden gekregen niet opdagen, en dan zaten wij op de eerste rij.'

'Zelf speel ik geen instrument, maar ik ben zo taalgevoelig dat ik de illusie heb dat ik het wel zou kunnen. Taal is ook muziek. De



## 'Muziek was voor mij een ontdekkingstocht'

muzikaliteit van taal vind ik heel belangrijk. Je kunt een taal pas goed spreken als je gevoel hebt voor accenten, voor intonatie, de melodie ervan. De eerste zes jaar van mijn leven heb ik Limburgs gesproken, de taal van mijn hart, mijn moedertaal. Daarna heb ik Nederlands geleerd, de taal van mijn hoofd, mijn vadertaal. Maar ik heb ook een geadopteerde taal: het Arabisch.'

'Ik ben dankbaar dat ik hier woon. Ik ervaar de verschillen tussen hier en daar niet als een cultuurschok. Ik kan goed schakelen, hoewel het heen en weer vliegen tussen beide werelden eigenlijk niet als schakelen voelt, ik neem mezelf altijd mee. We hebben allemaal lagen in onze persoonlijkheid, en die lagen worden op verschillende manier aangesproken. Als ik naar Libanon ga, resonanceert er iets in me dat ik hier niet voel en daar wel, en omgekeerd. Zie het als een lemniscaat, twee polariteiten in mezelf die me compleet maken. Ik ben voortdurend aan het bewegen tussen die twee polen. Dat maakt me tot een bevoorrecht mens.'

### Concerttips van Petra Stienen

**WO 10 OKTOBER** Marcel Khalife (ud), **Amsterdams Andalusisch Orkest**

'Niet te missen, dit is de grote ster van de Arabische ud.'

**VR 14 DECEMBER** Bert Natter (spreker), Hannes Minnaar (piano) -

J.S. Bach

'Soms is het heerlijk om te gaan luisteren naar wat je echt het

allermooiste vindt.'